

## SCRIEREA DANUBIANA SI TABLITELE DE LA SINAIA

Viorel Ungureanu, prof.univ.dr.ing.  
Universitatea „V. Alecsandri”, Bacău

**Abstract:** Danubiane writing was spreaded over large geographical area beginning from France, Danube River and Middle East, especially, as a result of their use on ceramic plates. Beside of some metallic singular plate witch contain such writing, like the medallion from Bacău, an important number of Sinaia plates contain information given by ideograms characteristic of danubiane writing. It is possible that this writing to be situated at the origin of modern European alphabets.

Sub denumirea de Scriere Danubiana (Danubiane Script sau Scrierea Dunăreană) se înțelege un tip de scriere bazat pe ideograme care a fost răspândit în zona Dunării dar și în zone mai îndepărtate cum ar fi Orientul Apropiat și în Franța. Acest tip de scriere este considerat cel mai vechi din lume și au fost găsite artefacte la Turdaș, Tărtăria, Hădăreni, Vadul Rău, Vinča (Serbia), Glozel (Franța).



**Fig.1.** Un medalion de la Tărtăria (stânga) și o tăbliță de la Hădăreni (dreapta).

În zona municipiului Bacău, a fost găsit un medalion metalic, care conține 16 ideograme dintre care 11 pot fi considerate distincte (fig. 2). Spre deosebire de inscripțiile pe plăci ceramice (fig. 1), cele de pe medalionul metalic au un aspect mai îngrijit, autorul lor nefiind constrâns de incomoditatea lucrului pe argilă umedă. Medalionul are diametrul cuprins între 51 și 53,7 mm și o grosime variabilă cuprinsă între 1,5 și 2,15 mm, iar greutatea de 33,3 grame. Se poate constata asemănarea dintre ideogramele care apar pe plăcile ceramice (exemple în fig. 1) și ideogramele de pe medalionul metalic. Nu se cunosc alte astfel de inscripții pe plăci metalice, cu excepția plăcuțelor de la Sinaia: astfel, placile 131 și 90 (fig. 4 și 6) conform numerotației utilizate de Dan Romalo în cartea sa<sup>12</sup>, sunt realizate aproape în întregime cu

---

<sup>12</sup>Romalo, D. *Cronică getă apocrifă pe plăci de plumb?* Editura Alcor Edimpex, București, 2005



**Fig. 2.** Medalion metalic din zona Bacău.

o astfel de scriere, iar altele, peste 30 la număr, au pe lângă scriere alfabetică și rânduri realizate prin utilizarea ideogramelor specifice scrierii danubiene.

Prin utilizarea scrierii cu ajutorul ideogramelor, cum este cazul scrierii danubiene, se pot obține texte mult mai scurte, însă numărul ideogramelor ajunge să fie foarte mare (cca 3000), iar interpretarea lor devine imprecisă. Prin utilizarea scrierii alfabetice, numărul literelor din alfabet este mult mai mic, exprimarea unor informații devine mult mai precisă, însă textele respective devin mult mai lungi. Se poate considera că scrierea alfabetică, atât alfabetul zis grecesc cât și cel latin provin din evoluția scrierii bazate pe ideograme din scrierea danubiană. Astfel, de exemplu, literele “Δ” și “Ξ” din alfabetul grecesc provin din scrierea danubiană în urma unui proces evolutiv. Litera “Ξ”, formată din trei linii orizontale suprapuse, poate fi observată chiar pe medalionul din figura 2. Este foarte semnificativ faptul că unele din tăblițele de la Sinaia conțin pe lângă informații transmise prin scriere danubiană și informații alfabetice. De asemenea, unele ideograme utilizate în scrierea danubiană, se regăsesc în tradiția populară, construcții, port popular, desfășurarea unor ceremonii, etc. De exemplu, simbolul în formă de “#” de pe medalionul metalic (fig. 2) se regăsește și pe acoperământul de mormânt al Mariei de Mangop, soția lui Ștefan cel Mare și Sfânt, păstrat la Muzeul manastirii Putna (fig. 3). De asemenea, unele simboluri religioase au ca origine scrierea danubiană.

Pentru interpretarea mesajelor de pe medalionul reprezentat pe figura 2, trebuie să se țină seama de informațiile antice privind viața de zi cu zi a populației din zona Dunării, în special a traco-geto-dacilor, așa cum reiese aceasta, mai ales, din conținutul tăblițelor de la Sinaia. În rândul de sus, începând de la stânga spre dreapta, apar cinci ideograme: prima ideogramă care are forma unei linii în zigzag pe verticală corespunde noțiunii de deplasare; a merge, a pleca, a veni, a coborî, etc.; al doilea simbol format dintr-un dreptunghi sau pătrat se referă la suprafața pământului, iar cele două linii verticale se referă la cifra 2; simbolul din mijloc se referă la un om sau oameni; iar ultimele două simboluri se repetă cu dispunerea diferită a dreptunghiului și

a celor două linii verticale. Pentru mesajul din primul rând se propune următorul conținut:

***Vin pe pământ doi oameni (o familie), apoi intră în pământ.***

Ultimul simbol în care dreptunghiul se află deasupra celor două linii verticale are ca semnificație coborârea oamenilor (doi) sub pământ (adică sub suprafața pământului).

În rândul din mijloc se repetă unele ideograme din primul rând, cu semnificațiile date deja, însă mai apar două ideograme noi “#” și “≡”. Ideograma “#” se referă la un templu sau sanctuar, se regăsește și pe acoperământul Mariei de Mangop, iar pentru această interpretare trebuie să se țină seama de informațiile date de Herodot care



**Fig.3.** Ideograme ale scrierii danubiene pe acoperământul Mariei de Mangop.

afirmă că templele geto-dacilor erau săpate în pământ, deasupra pământului fiind realizată o construcție asemănătoare turlor de biserică de astăzi. Construcția de deasupra pământului era realizată din bârne dispuse în modul folosit la bisericile de lemn, aceasta explică și forma particulară a acestei ideograme.

Ultimul simbol din rând “≡” a evoluat spre litera “Ξ” din alfabetul grecesc, iar în limba geto-dacă ΞΟΥ înseamnă “sfânt”, “fermecat”, “năzdrăvan”, adică ceva deosebit de restul oamenilor, în sensul pozitiv. Cu aceste explicații, pentru mesajul din rândul de mijloc se propune următorul conținut:

**În pământ, doi oameni (o familie) merg la templu, apoi deasupra pământului (la întoarcere) devin sfinți.**

În ultimul rând, de jos, apar ideograme noi cu excepția liniei în zigzag, care, fiind dispusă orizontal, are semnificația unei deplasări pe orizontală, adică “a merge”. Prima ideogramă, un cerc în care este înscris un “x” se referă la capul zeilor, în special a celor doi zei Ro și Gea. Simbolul din mijloc “☼” are o semnificație aparte; el se referă la așa zisul “Pat al lui Ro” unde avea loc incinerarea celor morți sau alte ritualuri. În tăblița 109 se descrie cum vitejii geto-daci intrau de vii în foc cu

convingerea că, în acest fel, ajungeau la Tatăl Ceresc, la Ro. Acești temerari erau numiți “*Ioni*” și erau considerați zei, ceea ce explică de ce la români este atât de des folosit acest nume. De asemenea, la moartea unor personalități importante cum au fost Burebista și Decebal, incinerarea lor a avut loc, de asemenea, pe un astfel de „*Pat al lui Ro*”<sup>13, 14</sup>. Exemple de astfel de „*paturi*” pot fi date așa zisul „*Soare de andezit*” de la Grădiștea de Munte, movila de la Ardeoani din județul Bacău, movila Râbâia de lângă Vaslui, și, mai ales, platoul circular de piatră de la Kamenîța (Ucraina), ș.a. Penultima ideogramă, în formă de săgeată, se referă la “*moarte*”, iar ultima ideogramă, formată dintr-un triunghi cu vârful în jos și un cerculeț deasupra, se referă la zeița Geea. Astfel încât, ultimul rând are următorul înțeles:

**După capul (voința) zeilor, merg la patul lui Ro, iar morții la Geea.**

Această interpretare este în concordanță cu ceea ce se știe că s-a întâmplat la moartea lui Burebista și a lui Decebal, De exemplu, incinerarea lui Burebista pe un astfel de “*pat al lui Ro*” în Moesia, a fost considerată ca o trimitere la Cer, iar moartea lui Burebista a fost interpretată ca o plecare la Geea.

Printre tăblițele de la Sinaia, se remarcă tăblița 131 (figura 4) care este realizată aproape în întregime cu ajutorul unor ideograme foarte asemănătoare scrierilor vechi egiptene, însă conține și ideograme întâlnite și pe medalionul din figura 2. Astfel ideograma în formă de zigzag pe orizontală este reprezentată cu același număr de laturi (șase) ca și în figura 2. De asemenea, apare și ideograma sub formă de săgeată care simbolizează moartea, însă este reprezentată diferit. Se poate aprecia ca această tăbliță se referă la potopul lui Noe. Astfel, jumătatea de sus se referă la situația de după potop, în care se remarcă o scenă legată de nașterea unor copii și pui de animale în prezența zeilor. Iar în jumătatea de jos, care este mai ușor de interpretat, se remarcă, în stânga, o construcție asemănătoare unei plute, prevăzută pe margine cu un gard sau balustradă în care au fost închise perechi de animale. În partea dreaptă, se prezintă oameni care duc spre plută, porci, vite, păsări. Ideograma formată din patru linii verticale și patru orizontale are ca semnificație închiderea vietăților respective pe plută. De asemenea, mai jos, sub ideograma care simbolizează închiderea vietăților respective, apare o ideogramă cruciformă asemănătoare zvasticii care simbolizează nașterea, renașterea sau învierea (ca și pe acoperământul Mariei de Mangop). În partea de jos, avem reprezentată o săgeata care are ca semnificație moartea vietăților reprezentate spre dreapta-jos, între care se remarcă păsări, animale cu patru picioare, șopârle, șerpi. Este posibil ca scena respectivă să se refere și la vietăți care astăzi sunt dispărute. În colțul din dreapta apar și câteva litere asemănătoare alfabetului grecesc.

Se poate distinge “GIMI NOSO” care ar putea fi traduse prin “*femeile au purtat sau adus*”. Însă, de mai mare importanță decât înțelesul exact al acestui text, este însăși existența lui alături de multitudinea de ideograme de pe această placă; fapt care justifică posibila descendență a alfabetelor moderne din scrierea danubiană. Scena

<sup>13</sup> Ungureanu, Viorel. *Burebista și dezastrul suferit de romanii conduși de Caius Antonius pe valea Siretului*. Dacoromania, nr. 70, Alba Iulia, 2014.

<sup>14</sup> Ungureanu, Viorel. *Ro-zeul suprem al traco-geto-dacilor*. Dacoromania, nr. 66, Alba Iulia, 2013.

renașterii din plăcuța 131 se repetă identic și pe plăcuța 110 (figura 5), însă este însoțită de un conținut alfabetic, acest fapt susține coexistența celor două tipuri de scriere:



**Fig.4.** Ideograme și imagini pe plăcuța 131 cu referire la potopul lui Noe.

bazată pe ideograme și alfabetică.

Se poate presupune că plăcuța 110 a fost realizată de către același autor și se referă la informații asemănătoare, deoarece, nu numai imaginea centrală se repetă identic pe această plăcuță, dar și aspectul particular al literelor “Q” și “I”, în plus, apare și grupul de cuvinte “GIMI NOSO”, ca pe plăcuța 131. De asemenea, din informațiile date de Dan Romalo în cartea sa, se știe ca dimensiunile celor două plăcuțe sunt asemănătoare (plăcuța 131 având dimensiunile 184 cu 142 mm, iar plăcuța 110 având 184 cu 156 mm). Aceste caracteristici permit să se creadă că au fost realizate de către un autor care a aplicat aceleași metode de obținere ambelor plăcuțe. Ca urmare, este normal ca aceste plăcuțe să fie analizate împreună, ele completându-se una pe cealaltă. Din păcate, textul alfabetic de pe plăcuța 110 nu este suficient de clar, unele litere sunt mai mici decât în mod normal, este posibil ca unele cuvinte să fie scrise prescurtat, în plus, sunt incluse și unele ideograme a căror interpretare este problematică. Incepând din colțul din dreapta sus, avem: LO S(î) RO YO GhIMI NOSO + + IS HTIY \*\* DROIZO \*\* ZAMOLXIOY \*\*\* A ITO + SI + GhI x OT \*\* = SXYE PTIKO PITA GORASO. Simbolurile cu sens necunoscut au fost notate

cu “\*”, iar pentru textul de mai sus s-ar putea extrage următorul înțeles: **Sfântul Ro căruia femeia i-a purtat, (și) la născut din al ei abdomen, pe al lui înțelept, pe Zamolsxis, (care) a mers să vadă.....sfântul loc, pentru rugăciune munte (piramidă).** Ideograma cruciformă a fost interpretată ca referindu-se la naștere, iar din conținutul plăcuței 2, <sup>3</sup> se știe că Zamolsxis a fost în perelinaj în Egipt unde a urcat pe piramidă, care era un loc de pioșenie către zei.



**Fig. 5.** Plăcuța 110, în care imaginea centrală din plăcuța 131 este însoțită de o scriere alfabetică.

În colțul din dreapta jos avem: EM X POP IM ZUSAMO EZ \*\* ERMO DAM + ::;

Ceea ce ar putea să însemne ceva de genul: **Pe el, sfinții preoți, cu el împreună .....**

Textul conține cuvinte care nu s-au mai regăsit în celelalte plăcuțe, ca urmare, nu se poate verifica corectitudinea interpretării lor.

Începând din colțul din stânga sus, avem: IP PEUKOS + : M(î)ST OT EHAOS X ::// O PERO P\*MYSTEO \*\* + PO – IP PEOS x ... ZA x + MYSTI OE - ERE SIE X PORTIO YLEO ... KABYRI # LO – o ☼ +. Ne putem face o idee despre înțelesul acestui text, dacă se ține seama de informațiile găsite în celelalte plăcuțe și cuvintele și ideogramele considerate cunoscute. Astfel, se poate distinge: **Din Peuce**

(insula) născut : loc de plecare X ::// la tatăl P\* loc \*\* naștere – cu al lui cântec x ... pe pământ x nascut (în) locul – sfânt X portul lor, (al) kabirilor templu la ☀ +. Plăcuța conține în partea de jos imaginea unui templu și dedesupt simbolul “#” despre care am văzut că se referă la templu. De asemenea, plăcuța mai conține în stânga o imagine încadrată cu raze, care îl reprezintă pe Tatăl Ceresc, Ro, în dreapta îl avem pe primul născut dintre frații Zamolsxis, care a fost considerat zeu, iar sus, o imagine ianiformă care îi reprezintă pe cei doi frați Zamolsxis cu fețe reprezentate simetric, pentru a sugera faptul că au fost gemeni. Se știe că Zamolsxis a călătorit în Egipt, iar acolo i-a întâlnit, fără îndoială, pe cabirii care erau preoții locului. Pentru a ajunge în Egipt se știe (din tăblița 2)<sup>3</sup>, că Zamolsxis a călătorit cu o corabie, ca urmare, trebuia să ajungă în Egipt într-un port de al lor.

Analizând reversul medalionului reprezentat în figura 2, se poate observa că acesta a fost prelucrat cu o unealtă asemănătoare unui dorn conic cu rază mică de rotunjire. Prin aceasta, se puteau realiza, local, presiuni mari, pentru deformarea metalului. Inșă, un asemenea dorn (cu vârful asemănător unui pix de astăzi), a fost utilizat pentru realizarea prin imprimare a ideogramelor și a literelor de pe plăcuțele 131 și 110 reprezentate în figurile 4 și 5, dar și a textului de pe plăcuța 90 prezentată în figura 6.



**Fig.6.** Plăcuța 90 cu ideograme și alfabet asemănător celui din plăcuțele 10 și 31.

Plăcuța 90 (fig. 6) conține pe lângă ideogramele deja întâlnite și text scris cu un alfabet pe care Deceneu l-a folosit pentru realizarea tăblițelor 10 și 31. Liniile lungi orizontale sunt utilizate pentru separarea textului în modul folosit pe medalionul din

figura 2. Complexitatea plăcilor scoate în evidență îndemnarea celor care au realizat astfel de obiecte: deși se pot observa multe imperfecțiuni, pentru a realiza asemenea lucrări, autorii lor au trebuit să capete experiență în urma imprimării multor plăci de acest astfel. Ne putem imagina că, față de cele câteva plăci care au ajuns până la noi, au existat multe altele despre care nu putem ști ce conțineau.

Plăcuța 90 (fig. 6) conține atât ideograma sub forma liniei în zigzag, cu șase laturi, ca și cea de pe medalion, ideograma formată din trei linii orizontale “≡”, ideograma corespunzătoare unui pătrat sau dreptunghi, dar și alte ideograme cum sunt triunghiul cu vârful în sus, sau cu vârful în jos. Plăcuța 90 mai conține și imagini ale unor personaje despre care nu se pot face aprecieri privind identitatea lor.

De asemenea, plăcuța 131 (fig. 4) mai conține niște ideograme reprezentate printr-un romb cu diagonala mare dispusă orizontal. Există o ideogramă sub forma unui romb simplu și una prevăzută cu un punct central. Deoarece se poate considera că un asemenea romb poate proveni din două triunghiuri care au aceeași latură, iar triunghiurile îi reprezintă pe Ro și Gee, rezultă că ideograma reprezintă familia divină. Această ideogramă se regăsește des pe covoarele țesute în mediul rural, pe porți, pe garduri și pe pereții caselor, inclusiv pe componente ale portului popular. Supraviețuirea acestor ideograme în tradiția populară, începând de la potop și până în prezent, scoate în evidență continuitatea viețuirii în aceste zone geografice, în ciuda schimbărilor care au avut loc de-a lungul timpului.

**Concluzii:** Scrierea danubiană a fost răspândită pe spații geografice largi începând din Franța și până în Orientul Mijlociu și a fost aplicată, în special, pe plăci ceramice. Deși există și plăcuțe singulare care conțin această scriere, cum este cazul medalionului de la Bacău, un număr important din plăcuțele de la Sinaia conțin, mai mult sau mai puțin, și informații redată prin utilizarea ideogramelor caracteristice scrierii danubiene. Este posibil ca această scriere să se afle la baza alfabetelor moderne. Ideograme ale scrierii danubiene se regăsesc astăzi în tradiția populară legată de portul tradițional, țesutul covoarelor, construcția porților, etc.